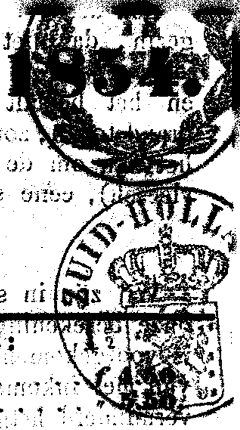
N°. 215. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . f 1.60.
Voor elken regel meer . . . . - 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DONDERDAG 2 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . f 4.50
Voor de overige steden des Rijks . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 70, Ned. Cour.

Men zal zich herinneren, dat het *Handelsblad* onlangs het, in dezen tijd zoo gewigtige vraagstuk heeft opgeworpen, of *Nederland* zou behooren toe te treden tot de neutraliteits-verklaring van Denemarken en Zweden, dan wel op andere wijs zich eene stelling van neutraliteit te reserveren, die geschikt ware, om ons buiten den kring der dagelijks meer naar een Europeeschen oorlog neigende gebeurtenissen te houden.

In het gevoelen van het *Handelsblad* stemden onderscheidene andere dagbladen in. De *Amsterdamsche Courant*, die in dit geval duidelijker dan ooit als halfofficiële Courant optrad, verklaarde zich tegen dezen raad. Zij sprak aldus:

»Wij voor ons kunnen het niet ontveinzen, dat wij aan eene neutraliteits-verklaring onzerzijds, die door niets hoegenaamd is uitgelokt, en door niets zou kunnen worden toegelicht, in deze oogenblikken niet het volstrekt onschuldig karakter zouden meenen te mogen toeschrijven, hetwelk het *Handelsblad* er quand même aan eigen schijnt te achten; dat eene demonstratie van dien aard, alle omstandigheden in aanmerking genomen, ons strijdig zou voorkomen met de plegtige betuiging, nog onlangs door de regering afgelegd, dat zij »eene vredelievende staatkunde denkt te volgen.«

»Bovendien zou het bij dien eersten stap niet kunnen blijven. Eenmaal, zij het dan ook op *negatieve* wijze, in den strijd gemengd en genoemd en gekend, zou ons gouvernement zich ligt in eindelooze moeijelijkheden wikkelen, die telkens nieuwe verklaringen uitlokken en tot nieuwe quaestien aanleiding zouden geven. Door de eene mogendheid in *dezen*, door de andere weder in een geheel verschillenden zin uitgelegd en opgevat, zou onze maatregel al ligt eene juist tegenovergestelde uitwerking hebben en misschien afbreuk doen aan onze vriendschappelijke betrekkingen met de overige Staten van Europa, thans op een zoo in den volsten zin des woords *soliden* voet geregeld.«

Eenige dagen later verklaarde het Amsterdamsche orgaan van den Minister van Buitenlandsche Zaken: »dat de kleinere staten verstandig zullen handelen, »indien zij, zoolang hunne regten niet alléén niet »bedreigd, maar zelfs *niet van verre in twijfel worden* »[illegible] houding bewaren, en niet, [illegible] hoog *niet aangevangen* [illegible] bederven.«

En wat zien wij nu gebeuren?

De *Amsterdamsche* neemt, in haar No. van 28 Januarij jl., over een berigt uit de *Frankforter Postzeitung*, waaruit blijkt, dat onze regering juist zou gedaan hebben, wat, volgens de *Amsterdamsche Ct.* »ligt alles bederven« kon.

»Den 21 Jan. werd te Weenen door den Nederlandschen gezant, baron van Heeckeren, aan graaf Buol, eene nota der Nederlandsche regering overhandigd, die, zooals ons van goederhand verzekert wordt, eene verklaring inhoudt ten aanzien van de politiek welke de Nederlandsche regering besloten heeft te volgen bij het dreigende aanzien, dat de staat van zaken neemt. Deze verklaring moet, naar wij met zekerheid vernemen, inhouden, dat de Regering der Nederlanden van de tot dus verre gevolgde politiek in geenerlei wijze wenscht af te gaan, daar, bij de omstandigheid dat de vriendschapsbetrekkingen met de overige staten van Europa in geenerlei opzigt iets te wenschen overlaten, er volstrekt geen grond aanwezig is tot het nemen van buitengewone maatregelen, die ligtelijk van de eene of andere zijde zouden kunnen worden uitgelegd in strijd met de bedoelingen der regeringen, hetgeen aanleiding zou kunnen geven tot misverstand in geschillen, tot vermijding waarvan de Nederlandsche regering ten allen tijde allerijverigst werkzaam was. Naar alle waarschijnlijkheid zullen, zoowel ons (het Oostenrijksche) kabinet, als de overige mogendheden met deze verklaring genoegen nemen. Zeker is het, dat men niet gaarne zou hebben gezien, dat de Nederlanden toegetreden waren tot de onzijdigheidsverklaring van Zweden en Noorwegen en Denemarken, omdat de beweegredenen, die dezen stap als noodwendig voor de Skandinavische mogendheden deden voorkomen, met betrekking tot de Nederlanden, niet als geldig kunnen worden beschouwd.«

Noch *de Staats-Courant*, noch *de Amsterdamsche*, noch *de Nieuwsbode* hebben dat berigt weêrsproken, zoodat het, ook omdat de *A. C.* het eerst het berigt heeft overgenomen, geacht moet worden de waarheid te bevatten.

[illegible] een en ander een nieuw bewijs, hoe ons Vaderland door eene »tegenovergestelde rigting« moet be[illegible] worden?

Wat, in elk geval, Nederland juist met *Oostenrijk* zou te maken hebben, verklaren wij, in gemoede niet te begrijpen; en evenmin is het ons duidelijk, hoe de *Amsterdamsche* hare stelling nu zal verdedigen, dat men geenerlei verklaring doen moest, »om zich in geene eindelooze moeijelijkheden te wikkelen, die telkens nieuwe verklaringen uitlokken en tot nieuwe quaestiën aanleiding geven zouden«. De *Utrechtsche Prov. en Stads-Courant* maakt dan ook, meenen wij, te regt, de volgende opmerkingen:

Den inhoud dier geheele nota in het midden latende, komt het ons vreemd voor, dat men, uitgaande van het naar onze gedachte hoogst wenschelijke denkbeeld der stipst mogelijke onzijdigheid, verklaringen of nota's aan eenige regering rigt. — Doet men zulks toch aan eene magt, zoo zal men ze noodwendig aan allen moeten laten volgen. De eene verklaring zal welligt spoedig de andere uitlokken, en, wat zal er dan van onze *neutraliteit* worden? Willen wij eene algemeene verklaring van beginselen afleggen, dan schijnt het ook vreemd, dat zulks juist aan Oostenrijk geschiedt, waarlijk niet de hoofdpartij in het dreigende treurspel. Eindelijk is het zonderling, dat men niets van dergelijke, naar onze gedachte, gewigtige zaak verneemt van de zijde onzer regering, maar het berigt daarvan weder uit vreemde dagbladen moet erlangen.

In het belang van onze *volstrekte onzijdigheid* hopen wij, dat de geheele zaak eene onwaarheid zij, als zoodanig *officieel* mag worden tegengesproken: of wel, dat men langs denzelfden weg, beter worde ingelicht.

Ook de *Echo Universel* schijnt niet overtuigd te zijn van de volkomene homogeneïteit tusschen de beweerde nota en de gedragslijn der Regering, zoo als die door de *Amsterdamsche Ct.* is geschetst, terwijl onze geachte confrère, ook dan wanneer tusschen beide hoegenaamd geen verband bestond, de *nota* zelve eene onvoorzigtige daad noemt.

»De *verklaring* zou alzoo blijk geven van den geest, waarin op dit oogenblik onze buitenlandsche betrekkingen geleid worden. Indien zij werkelijk in den medegedeelden zin gedaan is, dan geeft zij tot eene zeer natuurlijke opmerking aanleiding. Waartoe te verklaren, dat men van de tot dusverre gevolgde politiek van goede verstandhouding in geenerlei wijs zal afgaan, terwijl niemand ons van eenige verandering in onze staatkundige gedragslijn verdacht heeft? De verklaring, dat men op eenigerlei wijs van houding is veranderd, zou in de gegeven omstandigheden begrijpelijk zijn: maar hoe kan men zich het nut verklaren van verzekeringen, die geene andere beteekenis hebben dan deze: »zoo »als gij mij tot dus ver hebt gezien, zult gij mij bij alle »eventualiteiten blijven zien?«

»De nota, die, van wege onze regering, aan den graaf Buol is overhandigd, schijnt nutteloos en bijgevolg onvoorzigtig, in het stelsel dat de ministriële bladen aan ons kabinet toekennen. Nog meer: zij is slechts eene vermomde neutraliteits-verklaring; want indien men wil blijven voortgaan, om met iedereen op een goeden voet te blijven, dan heeft men ook het voornemen, om onzijdig te blijven in de botsingen, welke verdeeldheid kunnen doen ontstaan tusschen hen, met welke men in goede verstandhouding blijven wil. Welken naam men ook aan soortgelijke verklaringen geve: steeds blijft de zaak dezelfde. Maar Nederland zou eene absoluut-geïsoleerde neutraliteit bewaren, namelijk eene zoodanige, welke, door de kracht der omstandigheden, welligt de meest voorbarige en noodzakelijkerwijs de meest ongunstige voor het welbegrepen belang des rijks zou kunnen worden.

Wij verwachten van de *Amsterdamsche Courant* geene duidelijke opheldering; want dat blad is gewoon, nadat het nu en dan orakelsgewijs gesproken heeft, in stilzwijgen te volharden. Maar van de Regering meenen wij eenige verklaring te mogen vorderen omtrent eene zaak, welke, zoo ze bewaarheid werd, inderdaad van grooten invloed kan zijn op onze positie in den, welligt zeer aanstaanden, grooten worstelstrijd in Europa.

De Heer J. B(ake) heeft toegegeven het gezegde van den Heer THORBECKE (zie *de Nederlander* n°. 1089). Wij moeten de lasten »van den middenstand verligten«; maar voegt er bij: »zoodra bewezen zal zijn, »dat de middenstand bovenmate belast is. Intusschen »wordt aangenomen, dat *verligten* niet is geheel weg»genomen, en men houdt het dus voor overeengeko»men, dat de middenstand mag belast [illegible] »niet te zwaar.«

Wij meenen, dat de laatste zinsnede, slechts omschrijvende, wat door den Heer THORBECKE gezegd, en beantwoordende wat *niet* gezegd is, tamelijk overbodig kan worden geacht. Wij hechten dus aan het gevorderd bewijs, dat de middenstand bovenmate belast is.

Er zou altijd, in het oog van den Heer J. B., iets aan ons bewijs blijven ontbreken, zoo wij niet vooraf behoorlijk omschreven hadden, welk soort van ingezetenen door ons onder *middenstand* begrepen wordt. Niet minder moeijelijk zal het ons vallen, met den Heer J. B. overeenstemmende te zijn in de bepaling, wanneer de *middenstand* moet gezegd worden *bovenmate* belast te zijn.

Wij willen trachten van onze zijde het gevorderd bewijs te leveren.

De middenstand begint met de ingezetenen, die, uit welken hoofde ook, een jaarlijks inkomen van f 500 hebben, terwijl die stand o. i. aan de andere zijde wordt begrensd door hen, die f 1200 en meer te verteeren hebben. Wij gronden ons gevoelen op de Wet van 6 Maart 1844 (*Staatsblad* no. 14). In art. 34 en 35 vinden wij eenigen maatstaf. Inkomsten uit ambten, neringen, beroepen of bedrijven worden daarbij gekapitaliseerd, en als wij den middenstand beschouwen, als meestal bestaande uit huisgezinnen, waarvan het hoofd tusschen de 30 en 40 jaren oud is, wijst de daarvoor gestelde factor 7 ons de klasse aan, waarin de ingezetenen, naar gelang van het bedrag hunner bezitting of van hun vermogen, werden verdeeld.

Wij zien uit art. 24, § 3, dat personen, wier bezittingen naar dien maatstaf geen f 3000 bedragen, werden vrijgesteld van de belasting, die ten behoeve van het Rijk zoude worden geheven, en waarbij geene andere vrijstellingen golden.

Wij bemerken, dat tot den middenstand, die op den behoeftigen of geringsten stand volgt, gerekend werden te behooren de personen, die f 3000 bezitten of f 500 aan inkomsten genieten.

Wij vinden verder in art. 39 eene graduatie van aanslag in die belasting, die zich eerst bepaalt tot personen, die f 6000 bezitten of f 850 inkomen genieten; maar waarop volgt eene klasse van personen, die f 10,000 aan bezittingen of f 1400 aan inkomsten hebben, en wij gelooven, dat elke stap, die wij op dien weg voortzetten, ons tot de hoogere standen brengen, die hunne onderscheidene nuances hebben, maar die buiten onze beschouwing liggen.

Zoo het ons gelukt mogt zijn, den Heer J. B. te hebben overtuigd, hoezeer wij verlangen, zoo na mogelijk, aan de waarheid te komen, gelooven wij niet, in ons bewijs te zijn te kort geschoten, welke ingezetenen wij rekenen onder den middenstand, die verligting behoeft.

Die verligting behoeft. — Maar van ons wordt het bewijs gevraagd, dat die stand bovenmate is belast. Ook in dit opzigt willen wij trachten aan het kenbaar gemaakt verlangen te gemoet te komen.

Het zal niet noodig zijn, een budget te geven voor de behoefte van een huisgezin uit den middenstand. In den regel gelooven wij, dat de inkomsten worden verteerd en dat daarvan niets ter besparing kan worden overgehouden. Wij vertrouwen dus, dat de Heer J. B. het met ons eens zal zijn, dat [illegible] valt in welke verhouding de [illegible] kosten van onderhoud of de [illegible] een jaarlijks

Wij kunnen een huisgezin [illegible] aangeslagen is vast inkomen geniet van [illegible] tot een bedrag voor het Rijk in de personele belasting

[illegible]	f 40.00
van [illegible] en in de accijnsen bijdraagt	- 55.00
te zamen	f 95.00

[illegible] huisgezin uit zes leden bestaande, en dat van f 1100 leeft, betaalt in de pers. belast.

	f 60.00
en in de accijnsen	- 75.00
te zamen	f 135.00

Een derde voorbeeld mogen wij geven van een huisgezin, dat niet meer dan *f* 600 inkomen geniet. Het is aangeslagen in de personele belasting voor *f* 28.00 en het betaalt in de accijnsen op gemaal, brandstoffen, zout en zeep (van het geslagt mag het zijn om de veertien dagen één Ned. pond vleesch), eene som van plus minus . . . . " 37.00

te zamen *f* 65.00

Wij zijn in staat, des gevorderd, in bijzonderheden onze berekening te staven, terwijl het ons onbetwistbaar is voorgekomen, dat de middenstand ten minste 11 pct. van het inkomen bijdraagt in 's Rijks belastingen, onverminderd hetgeen voor de behoeften van de provincie en van de gemeente gevorderd wordt. We laten nu aan den heer J. B. het onderzoek over, of die verhouding van belasting tot inkomen ook bestaat *ten aanzien van de hoogere standen.*

Maar wij kunnen tot staving van ons beweren, dat de middenstand bovenmate belast is, ons beroepen op eene autoriteit, die voor *de Nederlander*, en dus ook wel voor den correspondent in financiële onderwerpen, J. B., van krachtige beteekenis is.

De Heer VAN HALL zeide, bij de beraadslagingen over de gemeente-wet:

„Ik bedrieg mij dus niet, zoo ik meen, wanneer ik „stel dat 10 opcenten op de grondbelasting voor de „gebouwde eigendommen eene verhooging van ongeveer „1½ pct. op den huurprijs ook der geringste perceelen „en voornamelijk van deze 'te weeg zal moeten brengen."

De *huurder* is dus ook met de *grondbelasting* bezwaard.

„Het *geringste gedeelte* der opbrengst van de *belasting* „*op het personeel* wordt opgebragt door de eigenlijke „weelde. De *nijvere middenstand brengt daarom betrek-* „*kelijk het meeste op*, omdat die belasting, waar het „huurwaarde, en het daarmede in verband staande „mobilair, waar het deuren, vensters en haardsteden „geldt, eene belasting is op de behoeften van die klassen."

En zal het nog betwijfeld worden, of de belasting op de patenten en de accijnsen niet het meest door den middenstand worden betaald, die neringen, beroepen en bedrijven uitoefent en wiens eerste levensbehoeften, als: *tarwe, vleesch, brandstoffen, zout en zeep*, bovenmate belast zijn?

Nederlanderachtigheden.

Het is om zich vrolijk te maken, wanneer men de pretentiën nagaat, die *de Nederlander* menigmaal doet gelden; maar het is, voor de eer der drukpers in ons Vaderland, om zich te bedroeven, wanneer men gedwongen wordt, dagelijks *de kwade trouw* van het orgaan der, zich thans noemende, « christelijk-historische partij », ten toon te stellen.

Wij mogen het volgende, éclatante staaltje in de aandacht onzer lezers wel aanbevelen.

Prof. MULDER schrijft den bekenden brief in *de Nederlander* van Woensdag 25 Januarij. Ds. MONTIJN plaatst den zijnen in het N°. van Donderdag 26 Januarij.

Denzelfden dag, Donderdag, plaatsten wij beide brieven; want « *de Grondwet* », de dagteekening dragende van *Vrijdag*, is natuurlijk den dag te voren gedrukt.

Kan ooit spoediger voldaan worden aan hetgeen de goede trouw van ons inderdaad vergde? Wij konden kwalijk den brief van Ds. MONTIJN een dag vroeger hebben opgenomen, dan *de Nederlander* ons dien heeft gebragt?

Wat doet nu *de Nederlander?*

In zijn N°. *van Zaturdag*, die des Vrijdags middags ten 2 ure wordt uitgegeven, lezen wij het volgende:

« *De Grondwet*, waarin de toelichting van den auteur van het opstel over *de April-beweging* in *de Gids* met zooveel welgevallen is opgenomen, heeft van het *démenti* van Prof. Mulder, Ds. Montijn en Dr. Kemink geen melding gemaakt? »

Maar *de Nederlander* heeft, vóór 2 ure Vrijdag, *de Grondwet* kunnen inzien, en dan ontwaren, dat wij « per keerenden post », zonder eenige uitnoodiging hebben voldaan, aan hetgeen *wij* nimmer verzuimd hebben te beschouwen als de pligt van elke *eerlijke* Courant.

Opzettelijk, te kwader trouw werd « *de Grondwet* » alzoo door het orgaan van de christelijk historische-partij in het daglicht van oneerlijkheid gesteld, in hetzelfde oogenblik dat onze Courant moet geacht worden in handen van *de Nederlander* te zijn geweest: en bij de overtuiging dat, althans ten aanzien van Ds. MONTIJN, ondanks al de vorderingen der drukkunst, geene snellere reproductie *denkbaar* was.

Dat is nog niet alles.

Dezelfde *Nederlander* die zóó ijverig beschuldigingen anticipeert, verzaakt ten onzen aanzien elk pligtbesef, waar het geldt het herstel van insinuatiën, die gebleken zijn, onder de « onwaardige » te moeten geteld worden. Zoo is nog altijd aan ons regtmatig verlangen niet voldaan, om door de opneming van het tegenschrift van onzen correspondent uit de Langstraat, terug te nemen de beschuldiging, dat wij « ter kwader trouw » berigten zouden zamenstellen, als het ware, om den toestand van ons land in een onwaar daglicht te stellen.

Op dit verlangen wordt nu eenvoudig geantwoord: « wij rekenen ons daartoe niet verpligt. » In zekeren zin heeft *de Nederlander* regt. Hoe kan men dwaas genoeg zijn, om onder *zijne* « pligten » te tellen: eerlijkheid in discussie en loyaal schuldbelijden?

Wij vragen eindelijk, of de heer GROEN VAN PRINSTERER, die nog dezer dagen (Nederl. N°. 1104) openlijk heeft verklaard, de verantwoordelijkheid te dragen van de algemeene rigting van den *Nederlander*, niet, op gevaar van zelf verdacht te worden, om de eer van zijnen achtenswaardigen naam en zijne uitstekende talenten, *zedelijk verpligt* was te waken, dat meer de goede trouw behartigd worde door de dagelijksche redacteuren zijner Courant? Het is hier geen aansprakelijk stellen van « elk woord »; maar het geldt hier een *stelsel*, dat door *de Nederlander* tegenover zaken en personen, tegenover beginselen en couranten, kortom tegenover alles, zelfs in theologische geschillen dagelijks, op eene niet eervolle wijze in practijk wordt gebragt.

De heer GROEN VAN PRINSTERER heeft, in « *de Nederlander* » (N°. 1104), een open schrijven gerigt aan den hoogleeraar J. H. SCHOLTEN. Wij mengen ons niet in het geschil, ofschoon het ons voorkomt, dat *de Nederlander* en zijne schrijvers nog al verlegen zijn, om zich « *sauf l'honneur* » uit den strijd terug te trekken.

In dat open schrijven bevindt zich echter eene zinsnede, die ook door ons niet onopgemerkt blijven mag. Zij luidt aldus:

« *Onbillijk* en zeer *onedelmoedig* is het van dengene, die bij uitzondering, geheel vrijwillig, de verantwoordelijkheid der algemeene rigting van eene politieke Courant op zich heeft genomen, en dagelijks aan naamlooze verguizing en laster ten doel staat, te vergen dat hij, bovendien voor ieder woord, ik zeg nu niet van de redactie, maar althans van hetgeen hij zelf nu en dan in het dagblad mogt willen schrijven, aansprakelijk zij. Dat hem tittel en jota eener — wat is Couranten-polemiek anders? — onmiddellijk, met iedere feil en vergissing, opgeteekende *improvisatie* in rekening worde gebragt? »

Heeft de heer GROEN hier *in ernst* gesproken? Het is nauwelijks denkbaar?

Twee verschillende zaken worden hier dooreen gemengd. Wij zullen ze van elkander scheiden.

Vooreerst: de pligten van hem, die zich — het zij al dan niet « bij uitzondering » of « vrijwillig, » — hetgeen woorden zonder beteekenis zijn — verantwoordelijk stelt voor de algemeene rigting van eene politieke Courant. Wij meenen dat het noch « onbillijk », noch « onedelmoedig » is, om den hoofdleider *voor geheel den inhoud* verantwoordelijk te stellen. Wat hij zelf niet schrijft, moet geacht worden geschreven te zijn onder zijne inspiratie, op zijn bevel, ten gevolge van zijne instructiën. Dit is te minder « onbillijk » of « onedelmoedig » ten aanzien van den heer GROEN, die openlijk zijne betrekking tot *de Nederlander* verkondigt; wanneer men in overweging neemt, dat niet alleen *de Nederlander*, maar de heer GROEN zelf doorgaans een of anderen naam verantwoordelijk stelt voor, of in verband brengt met Couranten-artikels, zonder dat het op eenigerhande wijs geconstateerd is, dat de aldus geinsinueerde naam inderdaad in de Courant of bij het artikel betrokken is.

Ten tweede: de pligten en de verantwoordelijkheid van hem, die *zelf* schrijft. Volgens den heer GROEN is het « onbillijk » en « onedelmoedig », iemand aansprakelijk te stellen voor ieder woord, dat hij in een dagblad mogt willen schrijven? De heer GROEN noemt couranten-polemiek eene « opgeteekende *improvisatie*. » In zekeren zin is dit waar, wanneer men couranten schrijft als « *de Nederlander* », waar, in den regel, van de zes kolommen, vijf, drie kwart met *citaten* gevuld zijn; minder waar is het voor die couranten, welke van meening zijn, dat vraagstukken au fond, na eene gezette studie, behooren behandeld te worden. Maar « improvisatie » of niet — ook deze qualificatie doet hier niets ter zake — wij gelooven, dat wij den Heer GROEN zelven de onhoudbaarheid zijner stelling niet behoeven uit een te zetten! Zou hij inderdaad meenen, dat de schrijver b. v. van een geincrimineerd artikel kan volstaan met te beweren: « Ik heb slechts, bij opteekening geimproviseerd, en het is « onbillijk » en « onedelmoedig » mij daarvoor aansprakelijk te stellen? » Alleen dán zou zoodanige « improvisatie » wèlligt eenige verschooning kunnen erlangen, wanneer de schrijver behoorde tot de categorie van hen, op wien den tekst past: « Heere, vergeef hen de zonden, want zij weten niet wat ze doen! » En dat die tekst op een uitstekend man als de heer GROEN niet van toepassing is, zal wel geen nader betoog behoeven.

Die reserve van « onbillijkheid » en « onedelmoedigheid » is eindelijk, alweder van de zijde van den heer GROEN vooral, niet ontvankelijk; omdat het *de Nederlander* en de heer GROEN bij uitnemendheid zijn, die « elk woord », geimproviseerd, of « opgeteekend geimproviseerd » opvatten, daarvan acten van beschuldiging dresseren en dagelijks het gezegde tot waarheid trachten te maken: « *donnez moi deux mots de sa main* enz. »

In N°. 1100 van « *de Nederlander* » lezen wij het volgende:

« Zou er niet bij het Departement van Hervormde Eeredienst „voor een *Minister* te weinig, bij het Ministerie van Binnenl. „Zaken voor één Min. *te veel* werk zijn?"

„Zou de heer van Rappard niet tevens met hetgeen vroeger „tot zijn werkkring behoord heeft, met *Onderwijs*, *Kunsten en* „*Wetenschappen*, kunnen worden belast?"

„Wij zouden deze gedachte niet durven uiten, indien we het „schriftbare berigt van *de Nieuwe Noord-Brabander* voor volko- „men juist hielden: dat de heer van Rappard, in het Kabinet „een *anti-revolutionnair-orthodox-Dordsch* element is."

Wij gelooven, dat *de Nieuwe Noord-Brabander* niet goed is ingelicht, omdat, zoo wij wel geinformeerd zijn, elke poging, om een anti-revolutionair element in het kabinet te dringen, bij het Ministerie zoowel als bij het Hoofd van den Staat weerstand ontmoet.

Het denkbeeld van *de Nederlander* is niet onaardig.

De Heer VAN REENEN is niet voor eene wettelijke regeling van het *onderwijs* in anti-revolutionairen zin. — Welligt ware er meer te hopen van den heer VAN RAPPARD.

Zou het niet beter zijn, ook den Minister van R. C. Eeredienst met een deel der taak van den Minister van Binnenlandsche Zaken te belasten? bijv. met *kunsten en wetenschappen* en het *onderwijs* aan den heer VAN RAPPARD op te dragen?

De Nederlander weet gewis niet, dat de laatste een kweekeling is van Koning WILLEM I.

De Nederlander zegt in N°. 1100.

„Bemoedigend is het tevens te vernemen, dat in den Kerkeraad „(der Nederd. Herv. Gemeente te *'s Gravenhage*), vooral onder „de opzieners, de overtuiging omtrent hunne verpligting, om op „de Kerkleer met Christelijke onbekrompenheid en nauwgezet- „heid te letten, veld wint."

Wij gelooven, dat in de aangevangen pogingen tot voorziening in de openstaande predikantsplaats voor de anti-revolutionaire leden der 's Gravenhaagsche Gemeente eerder grond voor teleurstelling dan voor bemoediging te vinden is. Het aangekondigde *negental* immers zal zeker aan de verwachting van de « vrienden » niet beantwoorden, daar het toch vele tegenstanders en zelfs bestrijders van de anti-revolutionaire rigting bevat.

Buitenland.

ENGELAND.

Den 31 Januarij heeft, ingevolge de jongste bepaling, de opening der zitting van het Parlement plaats gehad, en wel door H. M. de Koningin in persoon. De aanspraak, bij die gelegenheid door H. M. gehouden, luidt aldus:

« MYLORDS EN HEEREN!

« Het is mij altijd eene streelende gewaarwoording, u bij de opening van het Parlement te kunnen verwelkomen, en in de tegenwoordige omstandigheden strekt het Mij tot een bijzonder genoegen, dat ik uwen bijstand en raad kan inroepen.

« De hoop, welke Ik uitdrukte bij de sluiting van de jongste zitting, dat het bestaande geschil tusschen Rusland en de Ottomanische Porte spoedig zou worden bijgelegd, is niet verwezentlijkt, en tot Mijn leedwezen moet Ik u mededeelen, dat daaruit een oorlogstoestand is opgekomen.

« Ik heb bij voortduring in vriendschappelijke overeenstemming gehandeld met den keizer der Franschen; en Mijne pogingen, aangewend in overleg met Mijne bondgenooten, om den vrede tusschen de geschilhebbende partijen te herstellen, bleven tot dusverre zonder eenig gevolg; doch werden daarom niettemin onafgebroken voortgezet. Ik zal niet nalaten in die pogingen te volharden. Doch, aangezien door de voortzetting van den oorlog de belangen van dit land en van Europa kunnen worden in gevaar gebragt, is het noodzakelijk dat Mijne zee- en landmagt worden vermeerderd, met het uitzigt om daardoor aan Mijne vertoogen kracht bij te zetten, en om meer krachtdadig tot het herstel des vredes werkzaam te zijn. Ik heb de noodige bevelen gegeven, dat al de stukken, strekkende tot opheldering van de over deze aangelegenheid gevoerde onderhandelingen, binnen kort aan u zullen worden medegedeeld.

« HEEREN VAN HET HUIS DER GEMEENTEN!

« De begrooting van dit jaar zal u worden voorgelegd, en Ik vertrouw, dat gij zult bevinden, dat zij in overeenstemming met de eischen der openbare dienst, met het oog op bezuiniging is gemaakt.

MYLORDS EN HEEREN!

« In het jaar, dat thans verloopen is, hebben wij de zegening van eenen overvloedigen oogst niet mogen ondervinden. Door deze beschikking der Voorzienigheid zijn de prijzen der levensmiddelen gestegen en is de nood der behoeftigen toegenomen: het geduld, waarmede de armen hun lijden droegen, was voorbeeldig, en de zorg van de regering, blijkbaar door de vermindering der regten op de levensbehoeften, heeft niet weinig gestrekt ter voorkoming van een geest van ontevredenheid.

« Met zelfvoldoening heb Ik het genoegen u mede te deelen, dat de handelsbloei des lands niets te wenschen overlaat; dat zoowel de invoer, als de uitvoer aanmerkelijk zijn toegenomen, en dat de inkomsten van het laatste jaar meer dan voldoende zijn geweest, om in de behoeften van 's lands dienst te voorzien.

« Ik zal aan uwe overweging aanbieden een wetsontwerp, dat op Mijnen last wordt in gereedheid gebragt, en strekkende, om voor de schepen van alle bevriende natiën de kustvaart van het Vereenigde Koningrijk open te stellen en met genoegen zie Ik, in het belang van Mijn volk, de opheffing tegemoet van de bij de jongste wetgeving vastgestelde beperkende bepalingen.

« Op Mijnen last zijn aan de hoogescholen van Oxford en Cambridge voorstellen gedaan, tot het invoeren van verbeteringen, die voor deze instellingen wenschelijk kunnen worden geacht. De mededeelingen deswege aan de universiteiten gedaan zullen ter uwer kennis worden gebragt, en maatregelen aan uwe overweging onderworpen met het doel, om zulke verbeteringen tot stand te brengen.

« De bepalingen, die voor het beleid der burgerlijke regtspleging noodig zijn en de maatregelen betreffende hare inrigting, zijn onlangs herzien. Een wetsontwerp tot goedkeuring van het nieuwe stelsel en tot uitbreiding van regtsmagt zal u worden voorgelegd.

«De jongste maatregelen tot hervorming in de wetgeving zijn in hooge mate voldoende bevonden, en hunne goede uitwerking zal u aanmoedigen voort te gaan met het vaststellen van verdere wetten tot verbetering, die u zullen worden aangeboden, en strekkende, om de kennisneming van zaken van uiterste willen en huwelijken van de geestelijke tot de burgerlijke hoven over te brengen, en tot het verleenen van meerdere bevoegdheid in zaken van staatsregtelijken aard aan de hooge geregtshoven.

«De wetten nopens het armwezen hebben in den jongsten tijd vele heilzame wijzigingen ondergaan; één punt echter is er, waarop ik ernstig uwe aandacht wensch te vestigen. De wet betreffende de kolonisatie belet den vrijen arbeid, en indien deze belemmering zonder nadeel kan worden opgeheven, zal de arbeider in staat gesteld worden, de vruchten zijner nijverheid te vermeerderen en de renten van kapitaal en arbeid zullen op vaster voet worden vereenigd.

«Maatregelen zullen u worden voorgelegd tot verbetering der wetten betreffende de vertegenwoordiging van de gemeenten in het Parlement.

«De ondervinding van den jongsten tijd heeft doen zien, dat er noodzakelijkheid bestaat tot het nemen van krachtdadiger maatregelen tegen de misbruiken van kuiperij, omkooping en kwade praktijken bij de verkiezingen. Gij zult alzoo geroepen zijn, om te overwegen welke maatregelen er te nemen zijn, om meer kracht te verleenen aan de beginselen van de akte der vorige regering, waarbij hervormingen waren tot stand gebragt met betrekking tot de vertegenwoordiging des volks in het Parlement. Terwijl Ik u de ernstige overweging dezer aangelegenheid aanbevele is het Mijn wensch, dat elke billijke reden tot klagten naauwkeurig worde onderzocht, ten einde het algemeen vertrouwen in de wetgeving te vermeerderen en om de bestaande staatsinstellingen beter te bestendigen.

«Ik onderwerp deze belangrijke punten aan uw wijs oordeel, en bid den Almagtige dat Hij u in uwe beraadslagingen Zijnen goddelijken bijstand verleene.»

Deze gewigtige aanspraak is, gelijk vooraf gemeld werd, te beschouwen als kalm en vastberaden. Wordt daarin zonder omwegen kenbaar gemaakt dat de hoop tot herstel des vredes tot dusverre is te leur gesteld, die hoop wordt nog niet geheel uitgesloten, maar ter bevordering van dien gewenschten vrede wordt het nemen van krachtdadiger maatregelen aanbevolen; en wordt voorts gesteund op de innige zamenstemming met Frankrijk: de maatregelen van nadrukkelijken aard, die reeds genomen zijn, of genomen zullen worden, tot het bereiken van het beoogde doel, worden blijkbaar als niet van aanvallenden aard voorgedragen. Eenige hoop op herstel des vredes blijft dus na deze aanspraak nog bestaan, doch slechts, indien Rusland ook meer tot toenadering komt en vooral indien dit land de maatregelen, door Engeland en Frankrijk genomen, niet als eene feitelijke oorlogsverklaring wil beschouwen. Voor eene botsing der vloten schijnt men altijd bezorgdheid te koesteren, daar de Russische vloot naar de Aziatische zijde stevent, en de verbondene scheepsmagt haar welligt volgen zal.

FRANKRIJK.

Men had het vertrek van den Russischen gezant als zeker gesteld, even als van Prinses Lieven, doch zij bevonden zich den 31 Januarij nog te Parijs; men verhaalde echter altijd, dat het vertrek van beide op handen is.

Men trekt bijkans het zenden van een corps troepen naar Konstantinopel niet meer in twijfel. Er zouden 25 duizend man derwaarts worden afgezonden, en 15,000 Engelschen daarbij worden gevoegd. Verscheidene compagniën der genie en hoogere officieren van dat wapen, zullen aan deze expeditie deelnemen, welke ten doel zou hebben de Turksche hoofdstad voor een overval te behoeden. Die stad zou door Fransche ingenieurs van meerdere versterkingswerken worden voorzien. De Fransche magt zou uit twee divisiën bestaan, de eene onder bevel van generaal Canrobert, de andere onder die van generaal Pélissier, die naar Algerie is vertrokken, om de mobiele bataillons te formeren, welke tot dezen togt zullen worden zamengesteld uit het leger van Afrika. Het opperbevel zou aan den generaal Baraguay d'Hilliers zijn opgedragen. Later zou, des noodig, meerdere magt naar Konstantinopel worden gezonden.

— De Keizer heeft den generaal baron Fagel het grootkruis der orde van het legioen van eer verleend.

De *Moniteur* zegt deswege, de generaal baron Fagel heeft, na een verblijf van twee en veertig jaren te Parijs, als gezant van het Koningrijk der Nederlanden, tot het ambteloos leven terug. Het blijk van hoogachting dat Z. Keiz. Maj. hem verleend heeft zal voor hem in zijnen ruststand, eene roemvolle herinnering zijn aan de diensten, welke hij bewezen heeft, met, door zijn regtschapen karakter, mede te werken, om de meest vriendschappelijke betrekkingen tusschen Frankrijk en de Nederlanden te onderhouden.

—De heer Blanqui, als schrijver en staathuishoudkundige beroemd, leeraar aan de school voor kunsten en ambachten, directeur der keizerlijke handelschool, lid van het instituut, is te Parijs overleden.

BELGIE.

Prins Napoleon is den 30 met eenig gevolg van Parijs te Brussel aangekomen, en werd aan het stations-gebouw door den Hertog van Brabant opgewacht en door dezen naar het koninklijk paleis begeleid, waar vertrekken voor hem in gereedheid waren gebragt. Detachementen van alle korpsen der bezetting waren bij de receptie tegenwoordig. Het Brusselsche dagblad *l'Independance* zegt, dat het bezoek van den neef van Z. M. den Keizer der Franschen aan Z. M. den Koning der Belgen alleen moet worden beschouwd, als een blijk van de goede verstandhouding, welke tusschen de beide landen bestaat. De Prins zal tot Donderdag of Vrijdag morgen te Brussel blijven.

DUITSCHLAND.

Zoo als bekend is, ging voor ongeveer twee jaren de stoomboot *Beethoven*, behoorende aan de Keulsche maatschappij, door aandrijving tegen de Nederlandsche stoomboot no. 23, nabij Kasselheim, te gronde. Deze zaak werd den 23 Januarij, op last van hoogerhand, gebragt voor de tucht-politiekamer van het landgerigt te Coblentz. De kapiteins der beide booten waren als beschuldigden gedagvaard. 23 getuigen werden gehoord. Daarop is uitspraak gedaan. De kapitein der Nederlandsche boot is veroordeeld tot eene geldboete van 30 thls., die van de Keulsche boot tot het dubbele, en wel op grond der wetsbepaling, die hij mist het luiden der klokken voorschrijft. Ten tijde der aanvaring was er wel geen mist, maar zoodanige duisternis, tengevolge van jagtsneeuw, dat daarbij genoemde wetsbepaling had behooren te worden nageleefd. Dit was op beide booten niet geschied. De kapitein van de *Beethoven* was tot eene dubbele geldboete veroordeeld, omdat hij zich in het vaarwater der Nederlandsche boot bevond.

— Men zegt, dat de beroemde mevrouw Henriette Sontag op hare concert-reis door de Westelijke Staten van Noord Amerika, welke zij den 18 November aanving, eene winst van 30,000 dollars heeft ingeoogst.

De generaal der kavalerie, Philip, graaf von Grunne, is den 28 Jan. overleden. De graaf was opperhofmeester van wijlen den aartshertog Karel, welken vorst hij in de veldtogten van 1790—1805 vergezelde; later bekleedde hij de betrekking van directeur van het departement van oorlog onder de hoofdleiding van genoemden aartshertog.

SPANJE.

De Regering heeft, volgens schrijven uit Madrid van den 24 dezer, als blijk van vertrouwen op den goeden geest der bevolking en den tegenwoordigen rustigen toestand der hoofdstad, eenige regementen kavalerie der bezetting naar andere bestemmingen gezonden. De generaal O'Donnell hield zich nog schuil, doch de generaal José de la Concha had zich naar Barcelona begeven, om vervolgens naar de Balearische eilanden te vertrekken.

TURKIJE.

Het berigt wegens den slag, door de Turksche troepen in de omstreken van Kalefat geleverd, en de overwinning, door hen op de Russen behaald, bevestigt zich volkomen. De regering heeft zich gehaast het officieel aan de heeren Ambassadeurs mede te deelen en in de Turksche courant de dépêche van den Pacha van Widdin te doen opnemen, in afwachting van het bulletin, hetwelk in al de bijzonderheden openbaar gemaakt zal worden, zoodra de Porte het rapport van Omer-Pacha ontvangen zal hebben. Het wordt met ongeduld te gemoet gezien, ofschoon men de hoofdzaken bereids kent; want het schijnt dat de zege duur gekocht is en dat de verliezen der Turken vrij zwaar, ofschoon niet zoo aanzienlijk als die der Russen geweest zijn. Deze overwinning heeft het vertrouwen der Turken geheel hersteld, dat door de ramp van Sinope en de in Azie ondervonden nederlagen eenigzins geschokt was, zonder echter hunnen moed te doen verflaauwen of iets te veranderen in hun besluit, om den oorlog ten einde toe voort te zetten en een eervollen vrede te verwerven.

Volgens het bovengemeld officieel berigt, aangaande het gevecht bij Kalefat op 6 dezer, heeft Ismael-Pacha, op het vernemen van het zamentrekken der Russen in Klein-Wallachije, en dat een corps van vijftien duizend man, van Krajova opgerukt, Tchetané, op ruim drie uren afstands van Kalefat, bereikt had, den vijand door eene stoute poging willen beletten, zich daar te versterken. Hij liet, tot dit einde, eene kleine bezetting in zijn hoofdkwartier achter, rukte met de generaals Mustapha-pacha en Osman-pacha, aan het hoofd van dertien bataillons infanterie, drie regementen kavallerie en acht-en-twintig stukken geschut op, en viel, des morgens ten zes ure, de Russen onverhoeds aan. In weinige oogenblikken waren de verschansingen vernield, en de Russische bataillons over hoop geworpen, terwijl Mustapha-pacha, die den linkervleugel kommandeerde, den vijand in de flank aantastte en hem in de bosschen van Tchetané terugwierp waar, gedurende den nacht, de Turksche tirailleurs en karabiniers insgelijks hadden post gevat. Sterk waren de pogingen der Russen, om de kracht dezer gelijktijdige aanvallen te wederstaan, maar, nadat hunne gelederen door de tirailleurs gedund waren, werden zij ten elf ure des voormiddags geheel op de vlugt gedreven, en gedurende zes uren met den degen in de vuist vervolgd. Hunne reserve, achtduizend man sterk, en niet tijdig genoeg op het slagveld aangekomen, werd insgelijks door het Turksch keizerlijk leger teruggedreven, welks reserve, onder bevel van den divisie-generaal Ahmed-pacha, de nederlaag dezer aanzienlijke versterking voltooide.

De verliezen der Turken in Azie zijn niet zoo zwaar geweest, als de Russische bulletins hebben doen gelooven. Grootendeels waren zij aan gebrek van krijgstucht bij de ongeregelde troepen te wijten, maar deze toestand heeft zich naderhand verbeterd. Brieven uit Kars, van den 24 Dec., zeggen, dat sedert de aankomst van Kourschid-pacha (den generaal Guijon) de bachi-bouzouks of ongeregelde troepen op goeden voet georganiseerd waren, dat de Turken op nieuw aanvallenderwijze zijn gaan handelen en andermaal de grenzen zijn overgetrokken.

Het fort Chefketil, dat men door de Russen hernomen en gesleecht waande, heeft het steeds uitgehouden. Men hoopt nu, dat de tegenwoordigheid der in de Zwarte Zee vereenigde eskaders, terwijl zij de legers in Azie versterking en ammunitie te ontvangen, hen ook spoedig in staat zal stellen, het sedert eenigen tijd verloren deel der ... [illegible]

Men verzekerde te Konstantinopel, dat de Fransche gezant, generaal Baraguay, eerstdaags eene verkenningsreis in de omstreken van Konstantinopel zou doen, en dat verscheiden officieren van zijnen staf, zich met gelijk doel naar Varna, Schumla en Azie begeven zullen. (Le Frankrijk.)

Uit hoofde van het groot aantal officieren, die uit alle landen herwaarts komen, om in dienst der Porte te treden, heeft de Minister van Oorlog bekend gemaakt, dat de Porte geene andere officieren in dienst zal nemen, dan die van hunne brevetten voorzien en hem door de Ambassadeurs te Konstantinopel aanbevolen zijn.

(Volgens de jongste berigten uit Konstantinopel, was het Engelsche fregat de *Retribution* op nieuw van daar naar Sebastopol afgezonden met depêches, waarvan men den inhoud niet kende.

De Russische vloot is den 12 uit die haven naar Baltoun vertrokken. Van daar de vrees, dat er bij de bewegingen van de onderscheidene vloten ligt eene of andere botsing zal ontstaan, te meer daar men in Konstantinopel weder eene expeditie naar Aziatisch Turkije uitrust).

AUSTRALIE.

Met de jongste Indische landpost zijn berigten uit Australie van het begin der maand November ontvangen. Uit Sydney wordt gemeld, dat eene nieuwe goudbedding ontdekt was, nagenoeg honderd Engelsche mijlen ten noorden der goudgroeven van Burra-Burra, die reeds sedert geruimen tijd in bewerking zijn, en dat de nieuwe goudbedding nog meer en zuiverder goud scheen te zullen opleveren dan de mijnen van Melbourne.

Binnenland.

's Gravenhage, 1 Februarij.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen tot rector magnificus aan de hoogeschool te Leijden voor het academiejaar 1854/55, den hoogleeraar F. W. Krieger.

Z. M. heeft, tot voorziening in de vacature, ontstaan in de hoofd-commissie tot de zaken der Israëliten, door het overlijden van den heer T. Polak Daniels te 's Gravenhage, lid en president van gemelde hoofdcommissie, in plaats van wijlen den heer T. Polak Daniels voornoemd, benoemd tot lid der hoofdcommissie tot de zaken der Israëliten den heer M. G. Polaks Daniels te 's Gravenhage; voorts tot president, het lid Mr. M. H. Godefroi, raadsheer in het provinciaal geregtshof van Noordholland, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te Amsterdam, en tot vice-president het lid Mr. M. J. van Gigch te 's Gravenhage.

Z. M. heeft de hoofdingenieur der marine bij 's Rijks werf te Willemsoord P. Schuijt Jrzn., met den laatsten April aanstaande eervol uit zijne betrekking ontslagen, onder toekenning van zoodanig wachtgeld als waarop hij zal bevonden worden aanspraak te hebben, en worden met den eersten Mei aanstaande benoemd tot hoofdingenieurs bij de marine de ingenieurs der 1ste klasse H. A. van der Speck Obreen en L. K. Turk, wordende aan eerstgenoemde opgedragen de betrekking van directeur der school van scheepsbouw bij 's Rijks werf te Amsterdam.

Voorts wordt de hoofdingenieur der marine P. A. Bruijn van 's Rijks werf te Vlissingen overgeplaatst bij die te Willemsoord.

De *Nederlander* stelt zich zeer in de bres vóór de afschaffing van de kermissen. Zoo lezen wij o. a. in n°. 1105:

«De tegenkanting van het voorstel van den Commissaris des Konings in Zuidholland tot afschaffing van *de kermis*, is grooter dan wij, bij de lezing zijner voortreffelijke circulaire, hadden verwacht.

Vooral bejammeren (*sic*) wij, dat ook in de residentie (wier voorbeeld zoo gunstig had kunnen werken) de kermis met overgroote meerderheid in stand gehouden is.

Het zwijgen van kerkeraad en welgezinde burgerij willen wij liefst hierdoor verklaren, dat men op eene tegenovergestelde beslissing rekening gemaakt had.»

Wij meenen de *Nederlander* de verzekering te kunnen geven, dat het zwijgen van «kerkeraad en welgezinde burgerij» aan geheel andere oorzaak is toe te schrijven.

De «kerkeraad» — niet doortrokken van den zuurdeesem der anti-revolutionnaire femelarij — zal begrepen hebben, dat hij niets te maken had met maatregelen, door het burgerlijke bestuur over niet-kerkelijke zaken te nemen.

De «welgezinde burgerij», overtuigd, dat wie zich bedrinkt en zijn geld verspilt, of een liederlijk leven leidt, ook na afschaffing van de kermis die gelegenheid zoeken en vinden zal, om aan zijne bandelooze neigingen bot te vieren; maar dat aan de arbeidende klasse, bij hoogen druk van belastingen en terwijl ten haren ... [illegible] wordt gedaan als in ons Vaderland, wel eens eenige dagen in het jaar mag worden gegund, om zich op betamelijke en goedkoope wijs te verlustigen, en voor een enkel maal te deelen in het dagelijksch genot der meer gegoeden.

* Heden wordt de verjaardag van H. K. H. Prins Frederik in de Hofstad op de gebruikelijke wijze herdacht, zoo door het uitsteken der vlaggen van de ... particuliere gebouwen, het besteken van ... en het houden van groote parade. Des ... in het paleis van Z. K. H. een ... de leden van de Koninklijke familie en de heeren en dames behoorende tot H. H. gevolg worden bijgewoond. Des middags had er bij H. M. de Koningin-moeder familie-diner plaats, en heden avond zullen de hier aanwezige leden der Koninklijke familie zich bij Z. K. H. Prins Frederik vereenigen.

Volgens een van Zr. Ms. Consul te Reval ontvangene mededeeling is die haven gedurende het jaar 1853 door 10 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden. Hieronder kwamen: van Schiedam 4 in ballast, 2 met ballast en eene kleine hoeveelheid visschen en dakpannen en 1 met vaatjes haring; van Schiedam en Vlaardingen 1 met ballast en ...; van Vlaardingen 1 in ballast, en van New-Castle 1 met steenkolen en andere koopwaren. — Uit Reval ver-

trokken gedurende gezegd jaar 11 Nederlandsche schepen, en wel; 5 naar Schiedam met rogge en gerst, 4 naar de Maas met gerst; 1 naar New-Castle met vlas en werk van vlas, en een schip, dat te Reval overwinterd had, naar St. Petersburg met een gedeelte van de aangebragte machinerien.

Voorts kwamen gedurende 1853 regtstreeks uit Nederlandsche havens 10 vreemde schepen te Reval binnen, waarvan 5 in ballast, 3 met lading en 2 met eene gedeeltelijke lading en ballast; en vertrokken van daar naar Nederlandsche havens 26 vreemde schepen, waarvan 19 beladen en 7 in ballast.

Blijkens eene van Z. M. consul te Boston ontvangen opgave is die haven, gedurende het afgeloopen jaar, door 11 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht. Hiervan kwamen er 10 van Rotterdam met jenever, staal, tin, vlas, rotting, wijn, flesschen, kruiken, specerijen, zaad, olie, vlas, eau Cologne, huiden, zink, koffij, kaas, lood, minerale wateren, meekrap en eene groote hoeveelheid koopmanschappen: en 1 van St. Domingo met mahonijhout en huiden. Van deze vaartuigen vertrokken naar de Kaap de Goede Hoop een met duigen, meel, tabak, ploegen, stoelen, kaarsen en spek; naar Rotterdam twee met honing, suiker, duigen en quercitron: naar St. John 's N. B. vier in ballast; naar Londen een met lijnkoeken; naar New-York twee met tabak en wijn en een in ballast; naar St. Thomas een met kabeljaauw, reuzel, boter, hammen, kaas bokking enz.

Voorts zijn gedurende gemeld jaar te Boston uit Nederlandsche havens aangekomen 77 schepen, en wel twee van Amsterdam, twaalf van Rotterdam, twee van Batavia, tien van Suriname, 26 van Curaçao en 25 van Bonaire.

Volgens een berigt van Z. M. consul-generaal te Wismar zijn aldaar gedurende het laatste halfjaar van 1853 binnengekomen, regtstreeks uit Nederland acht Nederl. schepen metende 241 lasten, alle geladen met dakpannen, te weten: vijf uit Harlingen, twee uit Workum en een schip uit Dokkum.

Uit vreemde havens kwamen aldaar zeven Nedl. schepen, metende 256 lasten, van welke drie uit Hartlepool met coaks, een uit Lubeck met teer, uit New-Castle, Aarhus, Rostock respectivelijk een in ballast.

Gedurende gezegd halfjaar vertrokken uit Wismar twee Nederl. schepen, metende 66 lasten, naar Amsterdam, beladen met koolzaad en tarwe.

Naar vreemde havens vertrokken uit Wismar dertien Nederl. schepen, metende 431 lasten, te weten: naar Colberg, Odensee, Kopenhagen, de Baltische zee, respectivelijk een en naar Stolpemumde twee in ballast, naar Londen twee, naar Leith een, naar Engeland een, naar Rouen een met tarwe en naar Leer een met koolzaad.

Bovendien ging nog een vreemd schip met koolzaad naar Nederl.

In de haven van Rostock kwamen regtstreeks uit Nederl. vijf Nederl. schepen, metende 157 lasten, als vier uit Amsterdam met koffij, suiker, tabak, rijst, arak, kaas, enz., een uit Groningen in ballast.

Uit vreemde havens kwamen aldaar twaalf Nederl. schepen, metende 438 lasten, als uit Flensburg een en uit Kiel een in ballast, uit Hamburg een, uit Charlestown een met steenkolen, uit Grangemouth een met dito, uit Antwerpen drie, uit Bremen twee uit Londen twee met stukgoederen.

Bovendien kwamen nog aldaar nit Nederl. havens 7 vreemde schepen.

Gedurende gezegd halfjaar vertrokken geene Nederl. schepen, regtstreeks uit Rostock naar Nederland; maar achttien Nederl. schepen, metende 630 lasten, vertrokken naar vreemde havens, als naar Engeland zes, naar Londen twee met tarwe, naar Stockholm een met koolzaad, naar Colberg twee, naar Heiligenhafen een, Wismar een, naar de Baltische zee vier in ballast.

Verder vertrokken uit Rostock naar Nederl. zeven vreemde schepen.

---

* Heden morgen is uit deze residentie vertrokken Zijne Excell. de baron de Bock Hermsdorff gevolmagtigd Minister van Z. K. H. den Hertog van Nassau bij het Nederl. Hof, zich begevende naar Wiesbaden.

* Heden heeft de Voorzitter van de Algemeene Rekenkamer, met eene korte toespraak den heer Pfister als nieuw benoemd lid dier kamer geïnstalleerd, waarna door dien heer als zoodanig is zitting genomen.

* Onder de vele wets-ontwerpen die in gereedheid worden gebragt, om aan de Tweede Kamer der Staten Generaal bij de hervatting van hare werkzaamheden te worden aangeboden, behoort er, naar men verneemt, ook een tot wijziging van eenige bepalingen van het tarief van regten op den in- en uitvoer. Men wil weten dat er o. a. eene wijziging van de regten op de katoenen zal worden voorgesteld.

* Voor de loterij van dameshandwerken enz. ten voordeele van behoeftige weduwen te Zevenaar, zijn door H. M. de Koningin en door H. K. H. Prinses Frederik fraaije voorwerpen, als prijzen geschonken.

Gisteren nam de officier van Justitie mr. C. H. B. Boot, conclusie in het geding van de stad Leijden tegen den Staat, over het Haarlemmermeer. Z. E. A. ving aan met het gewigt der zaak te schetsen en sloeg een blik op de thans voltooide droogmaking. Hij wees tevens op de moeijelijkheid van zijnen toestand, daar hij als het orgaan van den Staat zelven, als partijdig te beschouwen, moest zijn. Hij onderzocht vervolgens de vragen: wat voert Leijden tot bewijs aan en is dit bewijs voldoende? Men beroept zich op: Titels, verwante acten, op ongestoord bezit, en op erkenning van regt door de Regering. Al deze punten werden door spreker breedvoerig uiteengezet en tegengesproken, waarna hij tot de conclusie kwam, dat Leijdens eisch moet worden ontzegd. Hij drong ook nader aan op de subsidiaire verdedigingspunten door den Staat aangevoerd, namelijk, dat indien Leijden al eigendom heeft, het regt dan tot den tegenwoordigen omvang niet is bewezen en dat Leijden de overgifte nimmer kosteloos kan vragen.

Het vonnis in bepaald op 14 Maart.

De Keizer der Franschen heeft aan de heer Drouyn de Lhuys, Minister van Buitenlandsche Zaken en aan den kolonel de Béville, vergund, de versierselen van het grootkruis van den Ned. Leeuw en de Kommandeursorde van de Eikekroon, hen door Z. M. den Koning der Nederlanden geschonken, te dragen.

De *Soembing* zal zich van Konstantinopel bij de *Prins van Oranje* en *Doggersbank* voegen, te Genua, om voorzien te worden, en van daar naar Oost-Indie te gaan; de *Zeehond* wordt, na victualering te Malta, ook te Genua verwacht, terwijl de *Macasser* van Suriname naar Konstantinopel is bestemd, om daar ten gerieve van den gezant, van den handel en van de koopvaarders, te stationeren. (*Ned.*)

Uit Zweden wordt gemeldt, dat de aanleg van spoorwegen daar te lande in de Vergadering, op het Huis der Ridderschap, weinig of geen bijval heeft gevonden. Verscheidene leden van die Vergadering, hebben bepaaldelijk gemeend, het daarvoor te houden, dat dergelijke inrigtingen voor Zweden niet dienstig waren en de groote meerderheid heeft daarmede ingestemd. Een gewezen minister, de heer v. Hartmansdorf, heeft de spoorwegen voorgesteld als middelen, die zeer geschikt waren, om het ontstaan van onlusten en het doorbreken van omwentelingen te bevorderen, en heeft de voorstanders daarvan vergeleken bij de Trojanen, die juichende het paard binnenhaalden, hetwelk hunne vijanden in zich bevatte. « Zoo lang ik leef (zeide hij ten slotte) wil ik niets van spoorwegen hooren. » (*H. C.*)

Een dagblad uit Belgie zegt, dat eenige rijke en invloedrijke Nederlanders besloten hebben eene kapitale schilderij van Rembrandt, in het bezit van den heer Dewolff te Doornik en die onlangs in eene pachthoeve van een dorp op de Nederlandsche grenzen is ontdekt, te koopen en aan de stad Amsterdam te schenken, ten einde dit stuk als tegenhanger van de *Nachtwacht* in het Museum te plaatsen. Wij laten dit berigt voor rekening van het Belgische blad.

Men verneemt met zekerheid, dat de heeren directeuren *der Zuid-Hollandsche Maatschappij tot redding van Schipbreukelingen*, de medailles aan onderscheidene personen toegekend, aanstaanden Zaturdag, den 4 Febr., des namiddags ten 1 ure, in een der localen van de Koninklijke Nederl. Yachtclub zullen uitreiken, welke plegtigheid zoo mogelijk door H.H. K.K. H.H. de Prinsen Hendrik en Frederik, benevens den Minister van Marine zal worden bijgewoond, ook de leden van de Maatschappij tot Nut der Zeevaart, zullen toegang hebben. (*N. R. C.*)

---

* Te Gouda is den 29 dezer in den ouderdom van 35 jaren, overleden de heer Mr. Pieter Cornelis Prince, in leven advocaat te dier stede, lid der Provinciale Staten van Zuid Holland en van het Historisch genootschap, gevestigd te Utrecht.

Te Kinderdijk liep op den 30sten van de werf van den heer Fop Smit, te water, een nieuw ijzeren stoomjagt, de « *stad Vlissingen* » genaamd, bestemd tot vervoer van passagiers en goederen tusschen Vlissingen en Rotterdam.

Leijden. 31 Jan. Gisteren promoveerde aan onze hoogeschool tot doctor in de regten, de heer J. Reijnvaan, geboren te Antwerpen, na verdediging van een Spec. Jurid. Inaug. « *Continens quaestiones ex Leges 27 Decemb. 1817 de tributo hereditario.* »

Leiden, 31 Januarij. Een onzer geachte Amsterdamsche medeleden, heeft dezer dagen aan de alhier gevestigde Maatschappij der Nederl. letterkunde eene som van *f* 80 ten geschenke gegeven, om daarmede in eenige noodzakelijke behoeften harer bibliotheek te voorzien. Wij meenen openlijk hulde te moeten doen aan dien onbekrompen voorstander onzer vaderlandsche letterkunde, en zoo dit eerste voorbeeld van een geldgeschenk door andere bemiddelde leden, of door voorstanders der vaderlandsche letterkunde, mogt worden nagevolgd, zou hare bibliotheek eerlang eene der rijkste worden in hare soort, en krachtiger dan thans, bijdragen tot uitbreiding van het gebied der vaderlandsche taal-, letter-, geschied- en oudheidkunde, en zoo tot vermeerdering van den waren roem niet alleen der stad waarin zij is gevestigd, maar van geheel het vaderland. (*L. C.*)

◁ **Amerongen**, 31 Januarij. In de gisteren avond alhier gehouden Landbouwkundige voorlezing, schetste de Heer Mulder in grove trekken, als eene herhaling van 't verhandelde in voorgaande bijeenkomsten, — *De eigenschappen van lucht, water, grond, planten en de bestanddeelen der dieren*, 't een en ander door proeven en doelmatige platen ophelderende; — om in volgende lezingen meer uitvoerig te spreken over de *verbetering van den grond, zoo door werktuigen als door bemesting.*

— De Rhijn is thans van Elst tot het Wielsche gat zoo goed als blank water; op de hoogte van Maurik wordt wel bevindt zich nog een massa ijs. De waterstand is zeer laag, zelfs beneden het gewone zomerpeil.

▷ **Middelburg**, 31 Januarij. Sedert eenigen tijd bestond alhier het plan, dat nu weldra verwezenlijkt zal worden, tot het oprigten van een Koffijhuis voor rekening van het Afschaffings-Genootschap, onder toezigt van den hoofdleider van dit Genootschap alhier, Ds. Taats.

In dit koffijhuis zal alleen verkrijgbaar worden gesteld: melk, koffij en bier. Tot dien einde zal het Bredasche Veerhuis, op de Turfkade, ingerigt worden.

Zwolle, 29 Jan. Eergisteren overleed na eene langdurige ziekte, in 73jarigen ouderdom, de algemeen geachte en beminde WelEerw. heer Johannes Jaspar, Emeritus Pastoor bij de Roomsch-Katholieke gemeente onder den Bogen alhier. Het jaar te voren had de waardige herder het 50 jarige jubilé van zijne ambtsbetrekking mogen vieren.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 1 Februarij 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	*Hope* 1798/1816	5	102
Dito Certificat. .	3	$71\frac{1}{8}$	Dito 1828/1829	5	$100\frac{1}{4}$
Dito Dito . .	4	$88\frac{1}{16}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{3}{8}$	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening. .	4	$88\frac{1}{16}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{4}$ 90
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	$85\frac{1}{4}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz* .	4	$84\frac{1}{4}$
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
Dº *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$47\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$18\frac{3}{4}$ 19	Obligatiën . . .	4	$74\frac{1}{4}$
Dito Buitenl. .	3	[$18\frac{15}{16}$	**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. a/m.	3	$36\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$	Metalliek . . .	5	$66\frac{3}{4}$ 67
Amort. Schuld.		4	Dito bet. Amst.	5	$83\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$
Portugal.			Dito letter B. .	5	$83\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$
Londen nieuwe.	5	$34\frac{7}{16}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{9}{16}$
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{9}{16}$

Louisiania, bij Hope en C. 5 pct. 99; Philad., Bank- $3\frac{3}{4}$ (Mexic., te Lond. 3 pct. $22\frac{13}{16}$, $\frac{15}{16}$; dito Onh. 22 $\frac{15}{16}$; Gren,, te Lond. p. s. 100. $2\frac{1}{2}$ pct. $17\frac{13}{16}$; dito $17\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$; Venez. Uitg. 1 pct. $10\frac{7}{8}$, 11; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 62

Ten gevolge van veelvuldige kooporders welke heden in Nederlandsche zoowel als in de meeste vreemde fondsen geëffectueerd werden, was de markt algemeen zeer gunstig gestemd.

FRANKFORT, Dingsdag 31 Jan. Metal. 5 pct. Spanje binn. 3 pct. 36; dito 1 pct. $18\frac{7}{8}$.

LONDEN, Dingsdag 31 Januarij. Consols op tijd $90\frac{3}{8}$; Mexico N. 3 pct. $23\frac{7}{8}$, $23\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. Spanje 1 pct. $18\frac{7}{8}$, 19: dito Certific. 4; Russen $4\frac{1}{2}$ 89, 89; dito 5 pct. $105\frac{1}{2}$, 106.

PARIJS, Dingsdag 31 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 9 dito 3 pct. op t. 68.45; Sp. Binn. 3 pct. $35\frac{3}{4}$; dito 1 $18\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $87\frac{1}{2}$; N. Metall. 5 pct. 82.

WEENEN, Dingsdag 31 Januarij. Metall. 1852 5 $90\frac{1}{2}$; dito lett. B. $111\frac{1}{2}$; N. Bankactien 1317; fl. 250 $132\frac{1}{2}$; Lomb. Ven. $101\frac{1}{2}$; Zilver $25\frac{1}{2}$; Wiss. 12.17; Parijs $148\frac{1}{4}$.

MADRID, Zaturdag 28 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. dito nieuwe 1 pct. $19\frac{3}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.